VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026-2029

PIIA PEKOLA, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
VIRPI VUORINEN, ALUETALOUDEN PÄÄLLIKKÖ
SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA
06.05.2025

Valtion talouden menot, tulot ja tasapaino

- Vuonna 2026 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan n. 90 mrd. euroa, joka on n. 0,8 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa.
  - Kasvua selittävät etenkin lakisääteiset ja sopimusperusteiset indeksitarkistukset. Toisaalta menoja vähentävät hallituksen linjaamat uudistukset ja menosäästöt.
  - Vuonna 2029 budjettitalouden menojen arvioidaan nousevan 92,1 mrd. euroon vuoden 2026 hintatasossa. Määrärahatarvetta lisää erityisesti puolustusmenojen kasvu, mutta myös korkomenojen nousu.
- Budjettitalouden tulojen arvioidaan olevan 83,0 mrd. euroa v. 2026 ja 85,2 mrd. euroa v. 2029, josta verotulojen osuuden arvioidaan olevan 76,6 mrd. euroa. Verotulot kasvavat keskimäärin 3,2 % vuodessa.
- Valtion budjettitalouden alijäämän arvioidaan olevan 7,0 mrd. euroa v. 2026, keskimäärin 10,7 mrd. euroa vuosina 2027—2028 ja kasvavan 12,6 mrd. euroon v. 2029.
  - Vuonna 2026 tasapainoa vahvistavat kertaluonteiset tekijät.

Pääluokka 33

Poimintoja STM:n pääluokasta

- Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon valtion rahoitukseen tehdään n. 5,7 milj. euron tasokorotus, jossa on huomioitu tehtävämuutoksista (hoito- ja terapiatakuu) aiheutuvat vaikutukset sekä läsnäolevaksi ilmoittautuvien korkeakouluopiskelijoiden määrän tarkentuminen.
- Matalan kynnyksen mielenterveysapuun ja palveluihin varataan kehyskaudelle 2 milj. euron vuosittainen määräraha, jolla varmistetaan ko. palveluun liittyvän määräaikaisen kehittämishankkeen toteutus kehyskaudella (sisältyy myös TA 2025).
- Ensihoitoon liittyvien kuljetusten rahoitusvastuu siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueille vuodesta 2027 alkaen. FinnHEMS Oy:lle jo edelliseen kehyspäätökseen sisältynyt 1,5 milj. euroa siirretään vuodelle 2027, minkä lisäksi Ahvenanmaalle kohdennetaan 0,7 milj. euroa vuodesta 2027 lähtien.
- Lääkärihelikopteritoiminnan rahoitukseen kohdennetaan 2 milj. euron vuosittainen korotus, joka aiheutuu Kouvolan tukikohdan operatiivisen toiminnan kustannusten kasvusta. (Vuosi 2026 on Kouvolan tukikohdan ensimmäinen kokonainen toimintavuosi).
- Rikos- ja riita-asioiden sovittelutoiminta siirretään oikeusministeriön hallinnonalalle vuoden 2027 alusta lukien. Tehtävän siirron määrärahavaikutus on yhteensä 7,3 milj. euroa vuodessa.

Hyvinvointialueille kohdistuvia avustuksia ja muita korvauksia

- Hyvinvointialueille osoitetaan valtionavustuksia ja muita korvauksia yhteensä n. 198 milj. euroa v. 2026 ja tämän jälkeen n. 194 milj. euroa vuosittain. Lisäksi valtio maksaa hyvinvointialueille lakiin perustuvia erilliskorvauksia joistakin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista.
- Valtaosa valtionavustuksista ja korvauksista osoitetaan sosiaali- ja terveysministeriön (STM) pääluokasta.
- Suhteessa kevään 2024 julkisen talouden suunnitelmaan merkittävimmät muutokset ovat:
  - Hyvinvointialueille ja sekä mahdollisesti eräille muille toimijoille osoitetaan 7,5 milj. euroa v. 2026 ja tämän jälkeen n. 30 milj. euroa vuosittain erilliskorvauksena puolustusvoimien terveydenhuollon edellyttämiin hankintoihin.
  - Valtion korvauksiin sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön erikoistumiskoulutukseen kohdistetaan kehyskaudella STM:n pääluokan toimintamenosäästöä n. 3 milj. euroa v. 2026 ja n. 6 milj. euroa vuosittain vuodesta 2027 eteenpäin sekä kertaluonteinen 15 milj. euron säästö vuodelle 2026.
  - Hallitusohjelman sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kokonaisuuden hankerahoitusta aikaistetaan vuodelle 2026, siten että C-hepatiitin eliminointiohjelmaan sekä nuorten huumekuolemien ehkäisyyn osoitetaan yhteensä n. 17,5 milj. euroa v. 2026. Tästä arviolta n. 13 milj. euroa kohdistuu hyvinvointialueille.

Hyvinvointialueiden yleiskatteinen valtionrahoitus 28.89.31

Hyvinvointialueiden rahoitus 2026–2029

- Hyvinvointialueiden yleiskatteinen rahoitus on n. 27,1 mrd. euroa v. 2026 ja kehyskauden lopussa v. 2029 n. 26,9 mrd. euroa (vuoden 2026 hintatasossa).
- Rahoitustaso nousee v. 2026 edelliseen julkisen talouden suunnitelmaan verrattuna n. 1,2 mrd. eurolla. Nousua selittävät erityisesti rahoituslakiin perustuvat muutokset, joista suurimmat:
  - Indeksitarkistus 3,24 % n. 916 milj. euroa, sisältää jk-tarkistukseen liittyvän indeksitarkistuksen n. 101 milj. euroa
  - Jälkikäteistarkistusarvion päivittyminen 314 milj. euroa v. 2026. Jälkikäteistarkistus alenee v. 2025 rahoitustasoon verrattuna n. 200 milj. euroa.
  - Palvelutarpeen kasvu, jonka vaikutus on noin 5–34 milj. euroa vuosina 2026–2028 ja 291 milj. euroa v. 2029.
  - Siirtymätasaukset alenevat 11 milj. v. 2026 ja 16 milj. v. 2027 ja kasvavat 2 milj. v. 2028 ja 61 milj. euroa v. 2029
- Arvioon jälkikäteistarkistuksesta vuosille 2027–2029 sisältyy epävarmuutta. Arvio on tehty hyvinvointialueiden talousarvioiden ja –suunnitelmien perusteella ja summa kasvaa aiempaan julkisen talouden suunnitelmaan verrattuna. Arvioitua nopeampaan kustannusten nousuun on aiemmin varauduttu kehysvarauksella, jonka arvioidaan riittävän.

Hyvinvointialueisiin kohdistuvia uusia toimia

- Omaishoidon ja perhehoidon palkkioiden nosto 16 milj. euroa vuodesta 2026
- Sosiaalihuollon lainsäädännön uudistaminen -50 milj. euroa v. 2027 ja -100 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen
- Teknologian hyödyntäminen kotihoidossa -16,2 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen
- Sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistävien palvelujen kokonaisuuden uudistaminen -12,5 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen
- Lastensuojeluyksiköiden päivystyssääntöjen keventäminen ja joustavoittaminen -5,1 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen
- Sosiaalityöntekijän työn velvoitteiden keventäminen -5 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen
- Valtion rahoituksen käytön rajaaminen säädösperusteisesti ns. ryhmärahojen ja kokouspalkkioiden kustannuksiin -5 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen
- Kuntouttavan työtoiminnan aktivointisuunnitelmien hallinnollinen keventäminen -1,6 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen
- RAI-arvioinnin keventäminen -0,9 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen

Hyvinvointialueita koskevien aiemmin linjattujen toimien tarkentuminen

Uudet säästöjä tuottavat toimet korvaavat seuraavat julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2025-2028 linjatut toimet, joista luovutaan:

- Sosiaalihuollon palveluvalikoiman rajaaminen 100 milj. euroa vuodesta 2026
- Erikoissairaanhoidon palveluvalikoiman lisärajaaminen 10 milj. euroa v. 2026, 30 milj. euroa v. 2027 ja 70 milj. euroa vuodesta 2028
- Erikoissairaanhoidon työnjaon kehittämisen jatkovalmistelu 25 milj. euroa vuodesta 2026

Lisäksi:

- Vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentamista jatketaan, siten ettei eduskuntakäsittelyssä seuranneista soveltamisalan muutoksista seuraa määrärahatarpeen lisäystä
- Ensihoidon kuljetusten rahoitusvastuun siirto toteutetaan vuoden 2026 sijaan v. 2027, -130,1 milj. euroa v. 2026; vaikutusarvion täsmentyminen -7,6 milj. euroa vuodesta 2027 lähtien; lisäksi ensihoidon rahoitusvastuun siirtoon liittyviä asiakasmaksumuutoksia -1,5 milj. euroa v. 2026 ja -4,3 milj. euroa vuodesta 2027 lähtien
- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten hallinnollisen työn vähentämisen säästövaikutusta pienennetään 10 milj. euroa vuodesta 2026 alkaen
- Digitaalisen asioinnin ensisijaisuuden lainsäädännön toteutumiseen liittyvä säästö toteutetaan rahoituslain 10 §:n kautta 2,7 milj. euroa v. 2026, 5,4 milj. euroa v. 2027 ja 8,1 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

VIRPI VUORINEN, ALUETALOUDEN PÄÄLLIKKÖ
PIIA PEKOLA, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
ETUNIMI.SUKUNIMI@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET